

Järjestötyöntekijät kaipaavat lisää riippuvuuksista ja niiden hoitopal

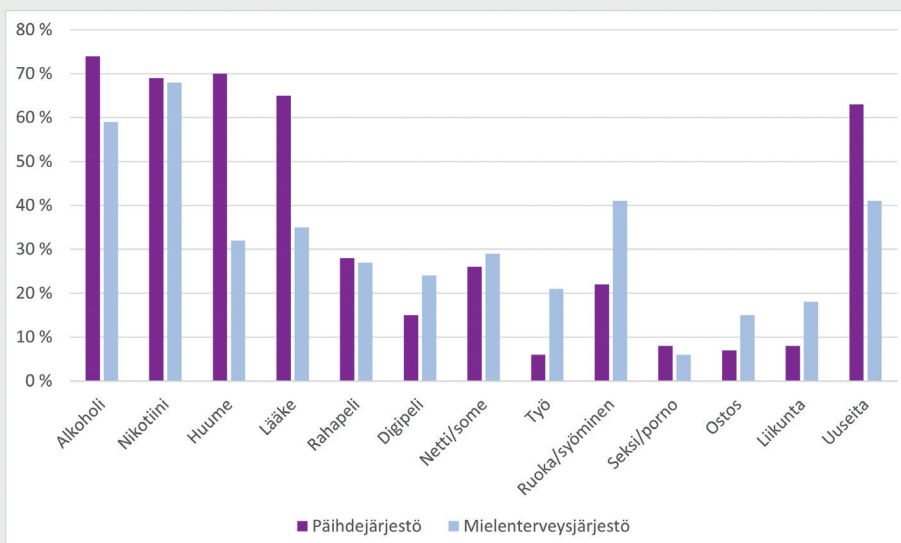
Päihde- ja mielenterveysjärjestöissä kohdataan aineriippuvuuksien lisäksi monia toiminnallisia riippuvuuksia. Työntekijät kertoivat kyselyssä tarvitsevänsä lisää tietoa riippuvuuksiin tarjolla olevista palveluista ja työkaluja asiakkaiden kohtaamiseen.

Yhteiskuntaamme on kutsuttu addiktioyhteiskunnaksi, jossa erilaiset riippuvuudet yleistyvät ja moninaistuvat. Aineriippuvuuksien rinnalle syntyy erilaisia toiminnallisia riippuvuuksia. Järjestöt kohtaavat työssään uudenlaisia riippuvuusilmiöitä ja tukevat niissä irtautumisessa tai niiden kanssa elämisessä.

Teimme Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen tutkimusohjelmassa (MIPA 2.0) keväällä kyselyn, jossa kartoitimme järjestötyöntekijöiden näkemyksiä eri riippuvuuksien esiintymisestä järjestöjen työssä ja niihin saatavista palveluista. Kyselyyn vastasi 131 työntekijää. Suurin osa heistä työskenteli päihdejärjestössä ja teki kohtaavaa asiakastyötä.

Järjestötyössä kohdataan riippuvuuksien koko kirjo

Kyselyn perusteella järjestöissä kohdataan laaja kirjo eri riippuvuuksia (kuvio). Valtaosa päihdejärjestöjen työntekijöistä kertoi

Kuvio. Niiden järjestötyöntekijöiden osuudet (%), jotka kertoivat kohtaavansa työssään riippuvuuksia jatkuvasti tai säännöllisesti.

ä tietoa veluista

kohtaavansa työssään alkoholi-, nikotiini-, huume- ja lääkeriippuvuutta jatkuvasti tai säännöllisesti. Päihdejärjestöjen työssä kyseisiä aineriippuvuuksia kohdattiin useammin kuin mielenterveysjärjestöissä. Mielenterveysjärjestöissä puolestaan kohdattiin päihdejärjestöjä useammin syömiseen, netin ja somen käyttöön, digipelaamiseen tai työhön liittyviä toiminnallisia riippuvuuksia.

Useampien riippuvuuksien esiintyminen yhdellä ihmisellä samanaikaisesti oli työntekijöille tuttu ilmiö. Kaksi kolmesta päihdejärjestön työntekijästä oli tunnistanut järjestön asiakkailla useampia kuin yhden samanaikaisen riippuvuuden.

Toiminnallisiin riippuvuuksiin arvioidaan olevan heikosti palveluja

Järjestötyöntekijöiden mielestä heidän omalla paikkakunnallaan ja alueellaan oli varsin huonosti tarjolla palveluja eri riippuvuuksiin. Parhaiten palveluja arvioitiin olevan alkoholiriippuvuuteen. Sen kohdalla 39 % vastanneista työntekijöistä näki palvelujen saatavuuden hyväksi tai erittäin hyväksi.

Huonommalta tilanne näytti toiminnallisten riippuvuuksien osalta. Noin 70 % vastanneista työntekijöistä arvioi netti-, some-, työ-, seksi-, porno-, ostos- ja liikuntariippuvuuksiin olevan palveluja tarjolla heikosti tai ei lainkaan. Hieman näitä paremmin apua nähtiin saatavan rahapeliriippuvuuteen.

Toiminnallisten riippuvuuksien tunnistaminen oli työntekijöiden mielestä usein vaikeaa. Moni ei myöskään osannut arvioida, kuinka hyvin näihin riippuvuuksiin tarvittava tuki alueella toteutui.

Järjestöissä tarvitaan riippuvuuksiin liittyvää tietoa ja osaamisen jakamista

Työntekijät tunnistivatkin järjestössään monia riippuvuuksiin liittyviä tiedon ja osaamisen tarpeita. Yli puolet toivoi lisää tietoa riippuvuuksien hoitopalveluista, joita on vaikea paikantaa hajanaisista palvelurakenteista. Lähes yhtä moni toivoi lisää ymmärrystä siitä, miten riippuvuudet syntyvät, miten niistä irtautumista voidaan tukea ja millaisia asioita tulisi huomioida, kun työssä kohdataan erityisesti toiminnallisia riippuvuuksia.

Riippuvuuksiin liittyvää tukea on siis tärkeää tehdä näkyvämmäksi alueellisissa palvelurakenteissa. Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen välillä on myös selkeää osaamisen ja tiedon jakamisen tarvetta. Puolet mielenterveysjärjestöjen työntekijöistä toivoi lisää tietoa vertaisryhmistä sekä osaamista päihderiippuvaisen kohtaamiseen ja pähteiden käytön puheeksiottoon. Yhteiseksi tiedontarpeeksi mainittiin myös riippuvuuksien ja mielenterveyden häiriöiden yhteydet. ■

Teksti:

Jouni Tourunen, Sari Jurvansuu ja Taina Heinonen

A-klinikkasäätiö

Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen tutkimusohjelma (MIPA 2.0)

Kuva: Pixabay